

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни „ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ”
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Назва модуля, теми та питання семінарського, практичного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
--	-------------	--

1	2	3
Модуль 1. Історія держави і права України за часів феодалізму.		
Тема 1. Предмет і метод історії держави і права України 1. Предмет, методологія курсу історії держави і права України, місце курсу в системі юридичних навчальних дисциплін. 2. Історіографія курсу. 3. Наукова і навчальна література з курсу. 4. Наукова періодизація історії держави і права України.	-	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
Тема 2. Стародавні держави та право на території України в період VII ст. до н. е. – VI ст. н. е. 1. Територія, організація влади, суспільний устрій, соціальна структура населення, основні риси права Скіфської держави. 2. Міста-держави Північного Причорномор'я: причини грецької колонізації Північного Причорномор'я, організація влади у містах-державах, соціальна структура населення. 3. Становлення кримінального права античних держав Північного Причорномор'я. 4. Держава антів: територія, організація влади, суспільний устрій, соціальна структура населення, основні риси права.	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 50, 52-55, 57, 64
Тема 3. Утворення та суспільно-політичний лад Київської Русі. 1. Союз союзів племінних князів Середнього Подніпров'я під назвою «Русь» (VIII ст. н. е.). 2. Норманська та інші теорії походження Київської Русі. 3. Суспільний лад Київської Русі. 4. Державний лад Київської Русі.	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 50, 52-55, 57, 64, 65
Тема 4. Джерела права та система права Київської Русі. 1. Джерела права Київської Русі: звичаєве право; нормативні акти (закони, збірки законів „Руська Правда”); нормативні договори; канонічне право; формування правової системи. 2. Державне право Київської Русі: правовий статус населення. 3. Основні риси кримінального права Київської Русі: поняття злочину; суб'єкти та об'єкти злочину; мета та види покарань.	2	1-17, 20, 28, 31-34, 38-43, 45, 52-54, 64, 65
Тема 5. Галицько-Волинська держава і право (XI ст. – II пол. XIV ст.). 1. Утворення та розквіт Галицько-Волинського князівства як центру об'єднання земель південно-західної Русі. 2. Суспільний лад Галицько-Волинського князівства. 3. Державний устрій. Верховна влада князя та її обмежений характер. Боярська рада як орган впливу боярської олігархії. Князівські з'їзди (снєми). Віче. 4. Джерела права. Звичаєве право. Руська Правда. Князівське законодавство: князівські грамоти, заповіти, статuti, договори тощо. 5. Церковне законодавство. 6. Магдебурзьке право на західноукраїнських землях.	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
Модуль II. Суспільно-політичний лад і право України в складі іноземних держав (XV – поч. XX ст.).		
Тема 6. Українські землі в складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. 1. Приєднання українських земель до Великого Литовського князівства. Захоплення частини земель України Польщею. 2. Утворення держави Речі Посполитої. Люблінська унія 1569 р. Зміни в політично-правовому становищі українських земель. 3. Суспільний лад другої половини XVI ст. 4. Державний лад. Установлення нового адміністративно-територіального поділу. Запровадження воєводств і повітів. Центральні і місцеві, органи влади і управління в Україні. Судові установи.	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64

1	2	3
<p>Тема 7. Джерела права Великого князівства Литовського і Речі Посполитої. 1.Звичаєве право як джерело права Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. 2.Королівські привілеї і статuti. Судебник 1468 р. 3.Литовські статuti 1529 р., 1566 р., 1588 р. 4.Розвиток цивільного права. Поняття та види права власності. 5.Розвиток кримінального права та процесу. Порядок розгляду кримінальних справ у судах та виконання вироків.</p>	2	1-17, 18, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
<p>Тема 8. Запорозька Січ, її військово-адміністративний устрій та право. 1.Причини та умови виникнення українського козацтва. Соціальні джерела та засади формування Запорозької Січі. 2.Система органів військово-адміністративної влади. 3.Суд і судочинство Запорозької Січі. 4.Правова система Запорозької Січі. Джерела права. Звичаєве козацьке право. Церковне право. Рішення військових рад, кошового отамана, старшини. 5.Особливості застосування гетьманських універсалів, царських грамот, універсалів польських королів як джерел права на Запоріжжі. 6.Характерні риси права. Поняття і види злочинів на Січі. Особливості судового процесу. Система покарань.</p>	2	1-17, 31-33, 38- 45, 52-54, 58, 64
<p>Тема 9. Становлення української державності в роки національно-визвольної війни 1648 – 1657 рр. 1.Формування української національної держави. 2.Основні зміни у праві України періоду визвольних змагань середини XVII ст.: у цивільному праві (право власності на землю); кримінальному праві (державні, військові злочини); процесуальному праві (судочинстві). 3.Міжнародно-правовий статус України у середині XVII ст. 4.Правове оформлення протекторату Московської держави (Березневі статті, Жалувані грамоти 1654 р.).</p>	2	1-17, 24, 26, 31-33, 38-43, 45, 49, 52-54, 61, 64, 66
<p>Тема 10. Суспільно-політичний лад і право України під владою іноземних держав (II пол. XVII ст. – XVIII ст.). 1.Суспільний лад. Правове становище соціальних груп. Посилення кріпосного гніту. Зрівняння в правах козацької старшини з російським дворянством. 2.Діяльність першої та другої малоросійських колегій. 3.Правління гетьманського уряду (1734 –1750 рр.). 4.Полкові, сотенні та курінні органи управління. Організація судів. Судова реформа 1760-1763 рр. 5.Конституція Пилипа Орлика 1710 р. 6.Основні риси права. Речове право. Зобов'язальне право. Шлюбно-сімейне право. Право спадщини. Види злочинів і покарань. Процесуальне право.</p>	2	1-17, 21,31-33, 38-43, 45, 52-54, 59, 62, 64
<p>Тема 11. Суспільно-політичний лад і право в Україні у складі Російської держави (XIX – початок XX ст.). Заняття 1 1.Основні напрями розвитку державно- правової системи Російської імперії, особливості її функціонування в українських губерніях на початку XIX ст. 2.Система самодержавних органів управління в Україні. 3.Реформи в галузі державного будівництва і особливості їх проведення в Україні. 4.Розвиток джерел права. Заняття 2 1.Правова думка (програми політичних партій). 2.Основні державні закони Російської імперії 1906 р.Правовий стан населення. 3.Цивільне, адміністративне право Російської імперії. 4.Фінансове, трудове право Російської імперії 5.Кримінальне та кримінально-процесуальне право Російської імперії.</p>	4	1-17, 30-33, 38-43, 45, 47, 52-54, 59, 62, 64
<p>Тема 12. Суспільно-політичний устрій і право на західноукраїнських землях у складі Австрійської та Австро-Угорської монархії. 1.Державно-правовий статус українських земель у складі Австрії (Австрійської імперії): правовий статус населення; форми державного устрою та правління; sudoустрій. Основні риси права.</p>	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 46, 52-54, 64

1	2	3
<p>2. Політико-правове становище українських земель у складі Австро-Угорської імперії.</p> <p>3. Адміністративно-територіальний поділ. Органи влади й управління. Конституція 1848 р. Зміни в політико-правовому становищі українських земель. Головна Руська Рада.</p> <p>4. Дуалістична монархія. Конституція 1867 р. Крайові сейми Галичини та Буковини. Повітові, міські, сільські органи самоврядування.</p> <p>5. Правова система. Джерела права. Характеристика галузей права. Практика апробації австрійського законодавства у Галичині.</p>		
Модуль III. Держава і право України у Новітній період (1917 р. – до сьогодні).		
<p>Тема 13. Відродження української національної державності в період 1917 – 1920 рр.</p> <p>1. Виникнення та діяльність Центральної Ради. Мала Рада і Генеральний секретаріат. Місцеві органи Центральної Ради. Тимчасовий уряд.</p> <p>2. Універсали Центральної Ради. Проголошення самостійності та незалежності України.</p> <p>3. Законодавча діяльність Центральної Ради. Розігнання Центральної Ради. Конституція УНР, її зміст та значення.</p> <p>4. Основні законодавчі акти Гетьманату П. Скоропадського. України</p> <p>5. Організація і структура державного апарату Західноукраїнської Народної Республіки.</p> <p>6. Утворення та органи влади Директорії.</p>	2	1-17, 22, 25, 27, 29, 31-33, 38-43, 45, 51-54, 64
<p>Тема 14. Утворення радянської державності і права в Україні (1917-1920 рр.)</p> <p>1. Проголошення України республікою Рад (12 грудня 1917 р.). Утворення радянського уряду України – Народного Секретаріату. Місцеві ради.</p> <p>2. Надзвичайні органи радянської влади:</p> <p>3. Створення Ради оборони УСРР, місцевих комітетів оборони, Всеукраїнського революційного комітету та ревкомів на місцях.</p> <p>4. Створення та функції комнезамів. Розвиток зв'язків УСРР із РСФРР та іншими радянськими республіками. Органи управління народним господарством.</p> <p>5. Становлення радянського права. Конституція УСРР 1919 р.</p> <p>6. Рішення I, II, III, IV Всеукраїнських з'їздів Рад.</p>	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
<p>Тема 15. Державно-правовий розвиток України в умовах нової економічної політики (1921 - початок 1929 р.)</p> <p>1. Перехід до нової економічної політики.</p> <p>2. Утворення Союзу РСР. Державно-правове становище України за договором про утворення СРСР (грудень 1922 р.) і Конституцією СРСР (1924 р.).</p> <p>3. Перебудова державного апарату УСРР у зв'язку з утворенням СРСР.</p> <p>4. Зміни в системі органів галузевого управління.</p> <p>5. Національні адміністративно-територіальні одиниці.</p>	2	1-17, 31-33, 38-43, 36-37, 45, 52-54, 64
<p>Тема 16. Держава і право України в період тоталітарно-репресивного режиму (1929–1939 рр.)</p> <p>1. Зміни в органах центральної влади за Конституцією УРСР 1937 р. Верховна Рада, її Президія. Раднарком УРСР.</p> <p>2. Посилення ролі загальносоюзних органів управління. Зрощування партійного й адміністративного апарату.</p> <p>3. Адміністративно-територіальна реформа. Реорганізація районних і міських рад. Посилення ролі виконавчих структур у місцевих радах. Народні суди.</p> <p>4. Тенденції розвитку правової системи.</p> <p>5. Особливості цивільно-правового регулювання. Придушення приватногосподарської діяльності. Зміни в основних галузях права.</p>	2	1-17, 31-33, 36-37, 38-43, 45, 52-54, 64
<p>Тема 17. Держава і право України в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)</p> <p>1. Напад Німеччини на СРСР. Перебудова державного механізму на початку війни.</p> <p>2. Правовий режим воєнного стану і стану облоги. Встановлення окупаційного режиму та розчленування загарбниками території України.</p> <p>3. Відновлення радянської влади в Україні.</p> <p>4. Розширення прав республіки у сферах міжнародних відносин та оборони.</p>	2	1-17, 31-33, 36-37, 38-43, 45, 52-54, 64

1	2	3
5. Особливості правової системи УРСР в умовах війни.		
Тема 18. Держава і право України у повоєнні роки та в періоддесталінізації(1945 - перша половина 1960-х рр.) 1.Повоєнний сталінський режим. 2.Відновлення конституційних органів влади. 3.Вибори до Верховної Ради України та місцевих органів влади й управління. 4.Правові засади входження Кримської області до складу УРСР. Розширення компетенції республіканських органів управління. 5.Реорганізація суду. 6.Повоєнні зміни в законодавстві. Початок кодифікації загальносоюзного та республіканського законодавства.	2	1-17, 31-33, 36-37, 38-43, 45, 52-54, 64
Тема 19. Держава і право України у період уповільнення темпів суспільногорозвитку і “застою” (середина 1960-х - середина 1980-х р.) 1.Конституція СРСР 1977 р. і Конституція УРСР 1978 р. Правові основи та діяльність вищих органів влади та управління: Верховна Рада УРСР, її Президія, Рада Міністрів УРСР. 2.Судова система УРСР. 3.Подальша кодифікація законодавства на союзному та республіканському рівнях. 4.Видання Зводу законів СРСР і зводів законів союзних республік. Підготовка і видання Зводу законів УРСР.	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
Тема 20. Держава і право України в період “перебудови” (1985–1991 рр.) 1. Причини змін у внутрішній і зовнішній політиці СРСР. Реформування політичної системи. Демократизація суспільно-політичного життя. 2. Зміни й доповнення Конституції СРСР у зв’язку з удосконаленням системи державного управління. 3. Зміни в статусі УРСР як союзної республіки. 4. Розмежування повноважень між представницькими, виконавчими та судовими органами. 5. Зміни в структурі вищої виконавчої влади. Запровадження поста Президента Української РСР. Створення Кримської Автономної Республіки. 6. Зміни в судовій системі. 7.Реформування законодавства.	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
Тема 21. Розбудова правової системи незалежної України після розпаду СРСР і до прийняття Конституції України у 1996 р. 1.Правове оформлення розпаду СРСР. Проголошення реформи державного апарату. 2.Конституційний договір 1995 р. 3.Опрацювання та прийняття Конституції України 1996 р. 4.Державна символіка. Державна мова.	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
Тема 22. Становлення національної правоохоронної та правозахисної системи України 1.Заснування національних органів охорони громадського порядку. 2.Організаційно-правові засади становлення системи МВС України. 3.Основні завдання та напрями її реформування.	0	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
Тема 23. Правова система України у період 1996-2004 рр. 1.Тенденції розвитку правової системи України після проголошення державної незалежності у 1991 р. 2.Демократизація діяльності державно-владних інституцій. 3.Основні напрямки розвитку національної правової системи України (1991- 1996 рр.).	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64
Тема 24. Основні тенденції державно-правового розвитку України у 2004-2014 р. 1. Політична криза 2004 р. Конституційна реформа 2004 р. 2. Трансформація форми державного правління в Україні від президентсько-	2	1-17, 31-33, 38-43, 45, 52-54, 64

1	2	3
парламентської до парламентсько-президентської республіки. 3. Повернення до президентсько-парламентської форми правління.		
<i>Загальна кількість годин</i>	46	